

Irena Bratičević

Znanstveni kolokvij
 "Hrvatski književnici i Ovidije":
 U povodu dvijetisućite obljetnice smrti
 (17./18. – 2017./2018.)
 Zagreb, 28. rujna 2018.

U organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Odsjeka za komparativnu književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 28. rujna 2018. u velikoj dvorani palače HAZU u Zagrebu održan je znanstveni kolokvij posvećen rimskom pjesniku i klasiku svjetske književnosti Ovidiju (43. pr. Kr. – 17/18. pos. Kr.) i njegovoj prisutnosti u hrvatskoj književnosti i kulturi. Skup je prigodnim govorom otvorila Dubravka Oraić Tolić, istaknuvši Ovidijev neupitan status u svjetskom književnom kanonu.

Zatim je uslijedilo deset izlaganja podijeljenih u dvije sesije. U prvome, pod naslovom "Paeligni, Ilirija i Ovidije", Vinko Grubišić proučio je Ovidijeve spomene Ilirije, s obzirom na to da postoje teorije prema kojima su Peligni, pleme kojemu su pripadali pjesnikovi preci, ilirskoga podrijetla. Darko Novaković u izlaganju "Ovidije i latinski Marulić" na temelju niza primjera za odjeke Ovidijevih djela prvenstveno u Glasgowskim stihovima i u Davidijadi zaključio je kako su nedvojbeno kompletna Ovidijeva djela bila Marulićeva lektira, a tako mnogobrojni odjeci rimskoga ljubavnog pjesnika, makar bili upotrijebljeni nesvjesno, još su jedno svjedočanstvo o pro-
turječnosti Marulićevih književnih afiniteta.

Sljedeća su dva izlaganja predstavila Ovidijev utjecaj na hrvatsku vernakularnu književnost: Tonko Maroević pod naslovom "Hvarski Ovidije" prikazao je njegovu prisutnost u djelima renesansnih autora otoka Hvara, poput Hektorovića, Lucića, Bartučevića i Pelegrinovića, dok je Cvijeta Pavlović istražila funkcije Ovidijevih *Metamorfoza* u *Planinama* Petra Zoranića i kao jednu od karakteristika Zoranićeva djela izdvojila linearnost pripovijedanja upravo na mjestima oslonjenima na *Metamorfoze*.

Po uzoru na Ovidijeve pretvorbe Ignjat Đurđević napisao je četiri heksameterske pjesme (o kavi, čokoladi, duhanu i barutu), čiju je zanimljivu interpretaciju, naslovljenu "Zločin i kazna u Đurđevićevim metamorfozama iz zbirke *Poetici lusus varii*", ponudila Gorana Stepanić. Potom je Bratislav Lučin iznio dragocjene rezultate svojih istraživanja o komentarima koji su tiskani u starijim izdanjima Ovidija s potpi-

som anonymus Dalmata, a autor im je bio viški povjesničar i pjesnik Antun Matijašević Karamaneo (1658. – 1721.). Iako su Karamaneove eruditske i mahom antikvarske anotacije bile objavljene čak devet puta u razdoblju od 1704. do 1829. godine, zajedno sa školskim komentarom Belgijanca Bimana, u nas je Karamaneo kao jedan od prvih naših komentatora antičkih pisaca dosad bio posve neproučen.

Iva Grgić Maroević pružila je osvrt na prepjeve Ovidijevih *Heroida* iz pera Josipa i Jakova Betondića, tiskane u Dubrovniku 1849, i ukazala na neke nedostatke proizišle iz – u ono doba uobičajenog – “slobodnijeg” prevođenja. Boris Senker je pak usporedio dramu Milana Begovića *Myrrha*, objavljenu 1902, s Ovidijevom epizodom o Miri u *Metamorfozama*, analizirajući Begovićeve preuzimanja i odmake od predloška. Nedugo nakon *Myrrhe*, od 1910. do 1919, nastaje spjev *Faetont* Vladimira Nazora, o kojem je izlagala Olga Perić pod naslovom “Nazorov razgovor s Ovidijem o Faetontu”: za razliku od Ovidijeva lika koji podliježe strahu i panici, Nazorov Faetont, kako je pokazala, odbacuje strah i ostaje uspravan, i premda stradava u borbi, postaje simbol oslobođenja ljudi od robovanja božanskoj volji.

Posljednje izlaganje na kolokviju, naslovljeno “Numeros veniebat ad aptos – Ovidijevi stihovi kao pjesnička građa hrvatskih latinista”, održao je Neven Jovanović. Njegova analiza klauzula iz Ovidijevih prognaničkih stihova u stihovima hrvatskih latinista posvjedočila je da je Ovidije bio trajan izvor jezične građe našim autorima u svim razdobljima od 1430. do 1960, ali da je na osobit način to bio u latinističkoj epskoj produkciji između 1760. i 1800. godine.

Zahvaljujući zaokupljenosti istraživača raznovrsnim književnim, stilističkim i filološkim pitanjima, Ovidijevo naslijeđe u našoj književnosti kako hrvatskog tako i latinskog izraza obogaćeno je novim vrijednim proučavanjima, koja će uskoro biti objavljena i u zborniku sa znanstvenog kolokvija.